

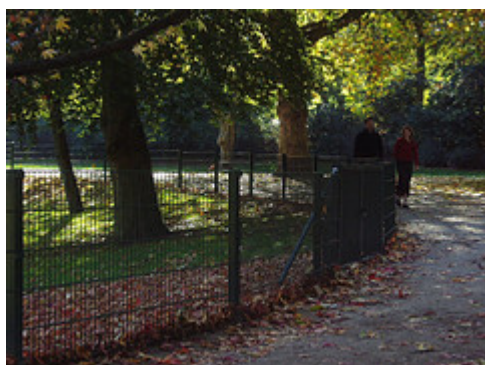
Wie het kleine niet eert...

Antwerpen anders bekeken

Antwerpen is een wereldstad, de sinjoor een ras apart. Jaarlijks verwelkomt de metropool aan de Schelde dan ook honderdduizenden toeristen. Fransen, Engelsen, Nederlanders of Japanners: allemaal zijn ze op zoek naar de 3D-versie van het gemiddelde postkaartplaatje. De kathedraal, *le Steen*, *the Zoo*. Een bakkie patat in Frituur Number 1. Achter al dat voorgekauwd materiaal ligt gelukkig een frivoler, meer verborgen Antwerpen. Een Antwerpen vol kleine, vaak pittige anekdotes.

Door Ellen De Preter en Natalie Nuyens

Mijn geld terug!

Het Stadspark is een veertien hectare grote driehoek, in het hartje van Antwerpen. In een ver verleden maakte het deel uit van de Spaanse omwalling. Opmerkelijk is de door architect Keylig tussen 1867 en 1869 gebouwde brug over de vijver van het Stadspark. Die vijver is het pronkstuk en is tegenwoordig een grondwatervijver, wat wil zeggen dat de bodem zelf voldoende water genereert voor een welgevulde kuip.

Aan de waterkant is Raymond onkruid aan het wieden. Dat en nog wat dingetjes. “Ongelooflijk wat je hier soms vindt”, klinkt het meewarig. “Paraplu’s, schoenen, condooms, naalden, koffers. Het is hier toch geen containerpark?” Raymond maakt er een erezaak van om de weinige groene longen die Antwerpen rijk is ook groen te houden, maar meer dan dat doet hij niet meer. In een onbezonnen bui is hij ooit wel eens zijn bevoegdheden te buiten gegaan, met alle nare gevolgen van dien. “Een tijd terug vond ik in de bosjes een portefeuille. Het geld was eruit, uiteraard, maar alle andere papieren zaten er nog in. De portefeuille bleek van een dame te zijn die toevallig in de buurt woonde.” Raymond dacht zijn goede hart eens te tonen en ging bij de vrouw aanbellen. “Ze kon dan toch haar paspoort en belangrijke papieren recupereren. Maar het eerste wat ze me vroeg nadat ik was uitgepraat was of ik, dief, haar geld onmiddellijk wilde teruggeven. Dan doe je al eens iets voor een ander.”

Hij moet “nog een aantal bempjes afwerken”, zegt hij. En Raymond gaat weer aan de slag. Zacht neuriënd, hark en kruiwagen bij de hand. Het stadspark ligt er weer *even* net bij.

Hoepelrokken voor museumbehoud

Smile. Er zijn vier vrouwen met spandoeken te zien. Ze lijken wel weggelopen uit een peperdure kostuumfilm, genre *Dangerous Liaisons*. Hoepeljurken, hagelwitte en torenhoge pruiken, een guitige blos op de wangen, eentje pronkt met een *tâche de beauté* die van ver voor een ongelukkig verdwaalde vlieg kan doorgaan. De dames staan klaar om het Museum Smidt van Gelder van de ondergang te redden.

Het kleine museum aan de Belgiëlei werd eind jaren veertig aan de Stad Antwerpen geschonken door de Nederlandse verzamelaar Pieter Smidt van Gelder. Als wereldburger en verwoed reiziger vond Smidt van Gelder de belle époque-woning geschikt om er zijn uitgebreide kunstcollectie (meubilair, porselein, gebruiksvoorwerpen en schilderijen van voornamelijk Hollandse Meesters uit de periode 1650 tot 1900) in onder te brengen. De aankoop van het huis was voor hem “een coup de foudre”. In 1950 werd het woonhuis en tuin met de collectie volgens de laatste wil van de schenker opengesteld voor het publiek als Stedelijk Museum Smidt van Gelder. Na een brand in 1987 werd de woning ontoegankelijk verklaard. De stad Antwerpen zou ze later herstellen en heropenen.

Maar een tijd terug rezen er sterke aanwijzingen dat de Stad het huis wilde verkopen. Daarom trokken de vier vriendinnen Mieke, Christine, Jeannine en Ria -voor de gelegenheid La Duchesse de Subite-Morres, La Baronne Rose-Amoure, La Comtesse Ruthschild en La Vicomtesse Pompidoux- naar het Wapperplein aan de Meir, in vol historisch ornaat en elk een andere periode belichamend. “De voorbijgangers waren er dol op. Vooral Nederlanders en Chinezen vonden het geweldig. Ze dachten dat we een plaatselijke attractie waren. Ik weet niet in hoeveel Chinese fotoalbums we zijn vereeuwigd, maar het zijn er vast een hoop”, zegt Christine. “We hebben van een van die voorbijgangers nog een foto gekregen.”

“Onze outfits? Die zijn we gaan huren bij het gekende Antwerpse kostuumhuis Baeyens. We waren net kleuters in een speelgoedwinkel. Met spijt in het hart zijn we de kleding na afloop gaan terugbrengen. Het prijskaartje was, euh, confronterend.”

Maar hun investering heeft geloond. Het museum is opnieuw open voor het publiek. De bovenverdieping blijft gereserveerd voor de collectie, terwijl op de benedenverdieping een cafetaria komt. Het nuttige aan het aangename koppelen, de Antwerpenaar weet er alles van.

Museum Smidt van Gelder
Belgiëlei 91
2018 Antwerpen
tel.: +32 (0) 3 239.06.52
fax: +32 (0) 3 230.22.81
email: museum.smidtvangelder@stad.antwerpen.be

51. 51? 51??

Van alle Antwerpse openbare markten blijft de multiculturele Vogeltjesmarkt de grootste. Het verhaal van deze markt begint ergens in de zestiende eeuw. De stadselite hield toen al van een stukje wild op zijn tijd, en kocht dat op de Vogeltjesmarkt. Eenden, ganzen of kippen, ongeveer alles wat pluimen had was op de markt te koop. Niet veel later maakten ook haas, konijn en ander klein wild hun opwachting. Oorspronkelijk vond de markt op de Meir plaats, al weet niemand juist waar precies. In 1912 pas verhuisde de hele santenkraam naar de huidige locatie op het Theaterplein. De gewoonte om ook kleding, snoep en allerlei prullaria te verkopen, is begin deze eeuw ontstaan. Nu is de Vogeltjesmarkt een exotisch allegaartje van kraampjes en mensen. En het verschil in culturen laat zich voelen. Soms zit het hem in een detail.

Bezoekster Nele herinnert zich: “Bij mijn vaste groentekraam zijn ze een tijd geleden overgeschakeld op een nummertjessysteem, met zo’n bakje waaruit je een nummertje moet trekken en dan je beurt afwachten. Plots bleef de helft van de klanten weg, vooral Marokkaanse vrouwen. Ze vonden maar niets aan dat nummertjesgedoe denk ik. En dan dat geroep de hele tijd. Elk nummer herhaalden ze gemiddeld drie keer. Geen kat die oplette. Dus werd het ouderwetse *trek je mond open*-

systeem weer ingevoerd. En de klandizie schoot weer de hoogte in. De marktkramers waren absoluut niet rouwig om de terugschakeling. Na een week roepen waren ze zo hees als een ekster.”

Vogelmarkt
(Elke zondag)
Theaterplein
2000 Antwerpen

Paard met kapsones

Antwerpen telt, net als elke grootstad, onnoemelijk veel pleintjes en vooral: kerken. Eentje daarvan is de Sint-Pauluskerk, aan de Sint-Paulusplaats in het voormalige schipperskwartier. Ze behoorde toe aan de dominicanerorde en was een gekend intellectueel studiecentrum in de Middeleeuwen en tijdens de Contrareformatie. “Sint-Paulus” is volgens kenners “een barokjuweel in een gotisch schrijn.” Het barokke meubilair past inderdaad verbazend goed bij de gotische architectuur.

Marie vertelt hoe ze aan die kerk een aantal jaren geleden als figurant heeft meegespeeld in de film *Any Way The Wind Blows* van dEUS-zanger Tom Barman. “Het ging er hectisch aan toe op de set”, zegt ze “maar verder was aan niets te zien dat dit Barmans regiedebuut was. Hyperkinetisch maar professioneel, zo kon je zijn ploeg nog het best omschrijven.” En maar goed dat iedereen er zijn hoofd bij hield, want de scène die die dag werd ingeblikt vroeg om opperste concentratie. “Het ging om een trouwscène, waarbij de genodigden na de dienst de kerk uitkomen. Net op dat moment valt vlak voor de kerktrappen een paard dood neer. De ploeg heeft dat shot minstens tien keer opnieuw moeten filmen.” Het paard kwam steeds recht. Duidelijk geen fan van hobbeltasseien. “Uiteindelijk hebben ze er een deken onder moeten leggen.”

Maar wat was het resultaat van al dat werk? Marie aarzelt: “Ik weet het niet, ik heb de film nog altijd niet gezien. Erg hè?”

Zoo...terug

De Antwerpse Zoo is een begrip ver buiten de stadsmuren. Ze bestaat 165 jaar en ligt vlak naast het Centraal Station, een opmerkelijke plek voor een dierentuin. Het is vaak de eerste plek die toeristen opzoeken, zeker als het weer wat meewil. Maar elk succes heeft wel zijn keerzijde. De Zoo bleek te krap geworden naar moderne maatstaven. Volgens de dierenwetgeving waren een aantal dieren, waaronder giraffen en olifanten, te klein behuisd. Een uitbreiding diende zich aan. Wat de een aan ruimte won, verloor een ander. In een naburig café vertelt barman Roger hoe Goedele destijds niet wilde wijken voor de meer exotische fauna. “Haar grootouders woonden al sinds 1915 in het huis in de Ommeganckstraat, dat grensde aan de Zoo. Drie generaties zijn er opgegroeid.”

Maar nu is Goedele dus weg. Op de plek waar vroeger haar huis stond staat nu een Afrikaanse savanne. “Het toppunt”, vertelt Roger nog, “is dat het gebouw vlak naast het huis, het binnenverblijf van de neushoorns, beschermd is en er dus nog staat.”

Kijk, voor zulke zaken moet je dus in Antwerpen zijn.

Mei 2008

Foto's: Natalie Nuyens